

Biedrība "Latvijas Mediju ētikas padome"

Ētikas padomes atzinums

Nr. 4/2022

Rīgā, 2021.gada 27.janvārī

Biedrības "Latvijas Mediju ētikas padome" (turpmāk – Biedrība) Ētikas padome šādā sastāvā: priekšsēdētājs Andris Kēniņš, priekšsēdētāja vietniece Skaidrīte Lasmane, padomes locekļi Guntars Līcis, Aivars Pastalnieks, Baiba Liepiņa, Anda Rožukalne, Daiga Sproģe, Andris Saulītis, Aleksandrs Mirlins

konstatē:

[1] Biedrība 2021.gada 23.novembrī saņēma Jāņa Erno (turpmāk - Iesniedzējs) sūdzību par ziņu portāla TVNET rīcību saistībā ar S.Veinbergas rakstu: "Par slepkavības mēģinājumu Tukumā atbildība jāuzņemas Latvijas politiķiem un baznīcai", kā arī TVNET rīcību, sistemātiski neizskatot Iesniedzēja lūgumus izvērtēt sūdzības par iepriekšminēto rakstu.

[2] Sūdzībā norādīts, ka TVNET nav reaģējis uz atkārtotiem Iesniedzēja lūgumiem vērtēt sūdzībā norādītā raksta atbilstību mediju ētikas principiem. Iesniedzēja ieskatā rakstā pārkāpti Biedrības Ētikas kodeksa 4.1., 4.2., 4.3. un 4.4.punktos nostiprinātie mediju ētikas principi. Vienlaikus Iesniedzējs lūdz vērtēt TVNET rīcību, ignorējot vairākkārtējus Iesniedzēja lūgumus medijam izvērtēt Iesniedzēja sūdzību. Iesniedzējs norāda, ka aplūkotajā situācijā saskata iespējamu likuma "Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem" 21. panta pārkāpumu.

[3] Biedrības valde Sūdzību nodeva izskatīšanai Ētikas padomei atbilstoši Biedrības Statūtu 6.1.1. punktam.

[4] Biedrības valde lūgusi TVNET sniegt viedokli par Sūdzībā aplūkoto situāciju atbilstoši Biedrības Statūtu 6.2.punktam.

[5] TVNET savā skaidrojumā norāda, ka Sūdzībā norādītais raksts ir uzskatāms par viedokli, tamdēļ tas nav pakļaujams patiesības pārbaudei un šādiem rakstiem nav prasības būt objektīviem, jo tas ir subjektīvu uzskatu žanrs, kam ir noteikti sociāli vai politiski uzdevumi.

Attiecībā uz Iesniedzēja sniegto sūdzību vērtējumu TVNET norāda, ka Iesniedzējs savu sūdzību adresējis vairākām personām, katrai no tām lūdzot vērtēt naida runas un reliģiskās diskriminācijas pazīmes publikācijā vai medija darbībā savas kompetences un tiesiskās piekritības robežās, tādējādi Iesniedzējs ir vērsis TVNET galvenā redaktora uzmanību rakstā paustajam, taču vienlaikus nelūdza sniegt atbildi. TVNET vērs uzmanību, ka Iesniedzējam ir jāievēro normatīvajos aktos noteikto kārtību lūgumu izteikšanai, kas aplūkotajā situācijā TVNET ieskatā nav darīts.

Ievērojot konstatēto, Biedrības Ētikas padome:

secina:

[6] Ētikas padome vērs uzmanību, ka nedz normatīvie akti, nedz Biedrības Statūti vai Ētikas kodekss nedod tai tiesības sniegt apstākļu juridisko vērtējumu un pārbaudīt Sūdzībā aplūkotās situācijas atbilstību normatīvo aktu, tostarp likuma "Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem" prasībām. Biedrības Ētikas padome Sūdzībā norādīto vērtē atbilstoši Biedrības Ētikas kodeksa nosacījumiem.

[7] Izvērtējot Sūdzībā norādīto, kā arī iepazīstoties ar lesniedzēja iesūtītajiem materiāliem un TVNET skaidrojumu, Ētikas padome konstatē Biedrības Ētikas kodeksa 4.7. pārkāpuma pazīmes.

[8] Ētikas padome visupirms vērs uzmanību, ka jautājumu par traģisko notikumu atspoguļojumu Tukumā medijos kopumā vērtējusi pagājušā gada maija un jūlija sēdēs, secinājumus par kopējo notikumu atspoguļojumu iekļaujot Ētikas padomes 2021.gada 27.maija atzinuma Nr. 9/2021 8.punktā, kā arī preses paziņojumā pēc 2021.gada jūlija sēdes.¹

Vienlaikus Ētikas padome secina, ka lesniedzējs savā sūdzībā nav uzskatāms par kaitējumu cietušo personu atbilstoši Biedrības Ētikas kodeksa 5.punktam attiecībā uz paša sūdzībā norādītā raksta izvērtējumu, tomēr ir uzskatāms par cietušo personu attiecībā uz sūdzības otro sadaļu saistībā ar medija komunikāciju ar lesniedzēju. Ievērojot minēto, Ētikas padome sniedz atzinumu par minēto sūdzības apsvērumu.

[9] Ētikas padomes ieskatā TVNET, vairākkārtēji neatbildot lesniedzējam, rīkojās pretēji Biedrības Ētikas kodeksa 4.7.punktā nostiprinātajiem principiem, tamdēļ aplūkotajā situācijā saskatāmas minētā Ētikas kodeksa punkta pārkāpuma pazīmes.

Ētikas padomes ieskatā kodeksa 4.7.punktā nostiprinātais cieņas princips paredz, ka medijam, saņemot lesniedzēja lūgumu, savstarpējā saskarsmē pēc iespējas jāapliecina cieņa, kas aplūkotajā situācijā nozīmētu sniegt atbildi uz lesniedzēja iesniegumu. Pat gadījumā, ja TVNET aplūkotajā gadījumā nesaskata lesniedzēja iesniegumā norādītos ētikas vai normatīvo aktu pārkāpumus, šādas medija pozīcijas paziņošanu auditorijai pieprasa mediju ētikas principi.

Lai arī Ētikas padome apzinās, ka virknē gadījumu atbildēt uz visiem medijā saņemtajiem auditorijas iesniegumiem nav iespējams, Ētikas padomes ieskatā īpaša vēriba jāpievērš tiem gadījumiem, kad medija auditorija atkārtoti lūdz sniegt vērtējumu par kāda konkrēta medija materiāla atbilstību normatīvo aktu vai ētikas normu prasībām. Ētikas padomes ieskatā lūgumu izteikšanas formai nevajadzētu būt par formālu kritēriju, lai sniegtu atbildi uz tādiem iesniegumiem, kuros var skaidri identificēt lesniedzēju un tie nav anonīmi.

[10] Ētikas padome aicina TVNET pēc iespējas sazināties ar lesniedzēju, sniedzot atbildi uz iesniegumā norādīto, kā arī turpmāk saskarsmē ar auditoriju ievērot savstarpējās cieņas principu.

Ievērojot secināto, Biedrības Ētikas padome

atzīst:

- 1) lesniedzēja Sūdzībā norādītajā situācijā konstatējamās Biedrības Ētikas kodeksa 4.7. punkta pārkāpumu pazīmes;
- 2) Ētikas padomes atzinums nosūtāms lesniedzējam un informācija izplatāma atbilstoši Biedrības Statūtu 6.6. punktam;
- 3) Atzinums publicējams Biedrības interneta vietnē.

¹ Latvijas Mediju ētikas padome jūlijā izvērtējusi virkni sūdzību un uz sēdi aicinājusi Latvijas Žurnālistu asociācijas ētikas komisijas pārstāvi. Pieejams: <https://www.lmepadome.lv/jaunumi/params/post/3482184/latvijas-mediju-etikas-padome-julija-izvertejusi-virkni-sudzibu-un-uz-sedi->